

38 EZOFAGOGASTRODUODENOSKOPIJA (EGDS)

Helena Turk

1. Kaj je gastroskopija?

Gastroskopija je *pregled notranjosti želodca* (pa tudi požiralnika, dvanajstnika in začetnega dela tankega črevesa) z *upogljivim instrumentom*, ki poleg diagnostike omogoča tudi odščip sluznice in nekatere posege zdravljenja. Danes uporabljajo upogljive aparate, opremljene z video sistemi, sliko pa je možno spremljati na zaslonu. Pred rentgenskim pregledom ima to prednost, da omogoči tudi odvzem materiala in je brez sevanja.

2. Kakšen je namen gastroskopije?

Namen gastroskopije je *odkrivanje bolezni zgornjih prebavil*, ki se klinično kažejo kot motnje požiranja in ponavljajoče se bolečine v žlički in/ali v trebuhu. Z gastroskopijo lahko odkrijemo tudi mesto krvavitve in ga preko instrumenta oskrbimo. Pregled nam omogoči identifikacijo sprememb na sluznici, z njim lahko odstranjujemo tujke ali polipe iz želodca, ugotovljamo prisotnost bakterije *Helicobacter pylori* (povezana z nastankom razjed) in s ponavljanjem preiskave spremljamo uspešnost zdravljenja želodčne razjede.

3. Kdo opravlja gastroskopijo?

Gastroskopije opravljajo zdravniki klinični specialisti v bolnišnicah ali v zasebnih gastroenteroloških ambulantah. Pri preiskavi je vedno prisotna tudi medicinska sestra.

4. Kdo Vas na gastroskopijo napoti?

Na gastroskopijo vas lahko napoti bodisi zdravnik družinske medicine bodisi zdravnik klinični specialist. Za pregled potrebujete napotnico.

5. Kako se pripravite na gastroskopijo?

Pred preiskavo *ne uživajte hrane vsaj 6 ur*, majhne količine vode pa so dovoljene do 2 uri pred preiskavo. Med preiskavo želimo, da je želodec prazen, da je vidljivost boljša in možnost vdihnjenja želodčne vsebine ob morebitnem bruhanju zmanjšana. S seboj imejte spremstvo, še posebej, če vam bodo pred preiskavo dali pomirjevalo.

6. Kako gastroskopija poteka?

Zdravnik vam bo z *anestetikom v pršilu omrtvičil zadnjo steno žrela*. Zaradi učinka anestetika bo požiranje težje, vaša zavest pa bo nespremenjena. *Ulegli se boste na levi bok*, zdravnik – endoskopist pa bo nežno vstavil spodnji del instrumenta v usta. Takrat vas bo prosil, da ga skušate pogoltniti. Občutek je tak, ko da bi pogoltnili velik kos hrane. Endoskopist bo v želodec morda spustil nekaj zraka, da bi si s tem izboljšal preglednost. Ob tem boste morda čutili nelagodje ali potrebo po spahovanju. Vse to je popolnoma normalno. Endoskopist bo

nato pregledal notranjost želodca in dvanajstnika. Preiskava največkrat traja *med 10 in 20 minutami*. Možno je, da vam bo zdravnik med preiskavo odščipnil koščke sluznice želodca – postopek je popolnoma neboleč in ga ne boste čutili. Ob koncu preiskave bo zdravnik endoskop nežno potegnil iz želodca.

7. Kakšne neprijetnosti lahko pričakujete?

Mnogim je preiskava *neprijetna; gre jim na bruhanje*. Zato je zelo pomembno, da se čim bolj umirite in *dihate počasi ter globoko skozi nos*. Po koncu preiskave boste zaradi uporabe anestetika v spreju čutili omrtvičenost v ustih in žrelu – občutek bo v nekaj urah popolnoma izzvenel – bodite pazljivi, ko uživete hrano in pijačo. Možno je, da boste imeli občutek napihnjenosti v želodcu, vendar ta občutek ne bo trajal dolgo. Zaradi pomirjevala se boste lahko počutili nekoliko zaspani. Možne so tudi bolečine v žrelu zaradi draženja stene žrela z inštrumentom.

8. Kakšne so nevarnosti gastrokopije?

Vsaka preiskava prinaša možne nevarnosti. Pri gastrokopiji so zapleti redki, vendar lahko pride do *predrtja stene želodca ali začetnega dela tankega črevesa, vdihnjenja želodčne vsebine, krvavitve zaradi odščipa sluznice ali izgube zoba*. Bodite pozorni, če se v 48 urah po preiskavi pojavijo bolečina v trebuhu, povišana telesna temperatura, težko dihanje ali bruhanje krvi –takoj obiščite zdravika.

9. Kdaj bodo znani izvidi gastrokopije?

Izvidi gastrokopije so lahko znani *takoj* – kadar zdravnik le oceni stanje sluznice s prostim očesom. Kadar pa odščipne del sluznice bodisi za preiskavo celic pod mikroskopom, bodisi za ugotavljanje okužbe z bakterijo *Helicobacter pylori*, bo na izvide potrebno počakati *nekaj dni*.

10. Čemu bodo služili izvidi?

Izvidi so ključnega pomena za postavljanje diagnoze in s tem za nadaljnje zdravljenje. To je lahko bodisi *sprememba režima prehranjevanja* (ob motnji delovanja spodnje požiralnikove zapiralke), *jemanje antibiotikov* (ob dokazu okužbe z bakterijo *Helicobacter pylori*), *jemanje zdravil, ki vplivajo na kislost želodca* (kadar med preiskavo najdemo razjede) ali *operativno zdravljenje oz. druge vrste onkološkega zdravljenja* (želodčni rak).